

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm. Iduns Kongl. Hofboktr.

N:r 15 (538)

Fredagen den 15 april 1898.

11:te årg.

Prenumerationspris pr år: Idun ensam kr. 5:— Iduns Modet., fjortondagsuppl. > 5:— Iduns Modet., månadsuppl. > 3:— Barngarderoben..... > 3:—		Byrå: Klara södra kyrkog. 16, 1 tr. Öppen kl. 10—5. Allm. telef. 6147. Rikstelef. 1646.	Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling.	Utgifningstid: hvarje fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösn:r endast för kompletteringar.)	Annonnspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökanden» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.
--	--	--	--	--	--

Elisabeth Wachtmeister, född von Platen.

(Statsfru hos H. M. Drottningen.)

En af de svenska kvinnor, som under en lång följd af år stått vårt konungahus nära och, så väl genom bördens och rikedomens företräden som ännu långt mera genom sina personliga egenskaper, intagit en framskjuten plats inom vår aristokrati, är grefvinnan *Elisabeth Wachtmeister*, född von Platen.

Både på fädernet och mödernet härstammande från stormän i ordets sannaste bemärkelse, uppfostrades hon redan från sina tidigaste år enligt de grundsatser, som funnit ett uttryck i den gamla sentensen: *Noblesse oblige*.

Hennes farfader var *Baltzar Bogislaus von Platen*, den genialiske skaparen af Göta kanal och anläggaren af Motala mekaniska verkstad, en af de s. k. »1809 års män». Såsom nära förbunden med Georg Adlersparre, intog han en ledande ställning i tidens politiska lif och spelade en icke oviktig rol vid Christian Augusts val till tronföljare. Efter dennes plötsliga död blef han hos den nyvalde kronprinsen Carl Johan en kraftig förespråkare för föreningen mellan Sverige och Norge och utnämndes några år efter unionens genomförande till riksståthållare i Norge. Han slutade emellertid icke långt där efter sitt verksamma lif i Kristiania och norsk jord medföljde hans kista till den grafplats han själf valt åt sig i närheten af Motala, tätt invid själfva kanalbanken.

Sonen till denne märkesman, *Baltzar Julius Ernst von Platen*, blef fader till den kvinna, hvars sympatiska drag här

möta oss. Icke mindre än tre särskilda gånger intog han som sjö- och utrikesminister plats vid konungens rådsbord under Oscar I:stes, Carl XV:des och Oscar II:dres regeringar. Under Oscar I:stes regering var han äfven under flere år svensk-norsk minister i London.

Genom sitt äktenskap med *Charlotte de Geer*, enda dottern till excellensen greve Carl de Geer till Leufsta, tillföll honom en stor förmögenhet, som satte honom i tillfälle att utöfva ett ädelt mecenatskap och en omfattande välgörenhet. Hans mångskiftande verksamhet afbröts emellertid genom hans 1875 inträffade död.

Det var ur detta hem med dess lysande historia, som den unga dottern utträdde i lifvet för att där i sin ordning intaga en bemärkt plats. Född den 25 juli 1834, ingick hon 1852 äktenskap med greve Axel Wachtmeister till Johanneshus, d. v. löjtnant vid Lifgardet till häst.

De unga makarne bosatte sig på Wachtmeisterska fideikomisset Vanäs, beläget i en romantisk skogstrakt icke långt från Kristianstad. En lång allé af sekelgamla lindar leder upp till den mer än trehundraåriga borgen, på tre sidor omgifven af djupa vattengrafvar. Bakom borgen utbreder sig en af de vackraste parker i Skåne, där man bland annat påträffar en väldig ek, väl fjorton alnar i omfång.

Här framlefde nu greve Wachtmeister med sin unga husfru några år i landtlig stillhet, och med förkärlek ägnan-

Kvinnan tänker med hjärtat.

Laube.

de sig åt värden af sina talrika underhafvande. Särskildt var den unga grefvinnan angelägen att bland dem väcka sinne för lifvets högsta frågor, manande dem till gudsfuktan, söndagshelgd, sedlighet och nykterhet. Sålunda öppnade hon en större söndagsskola, där hon lade detta den uppväxande ungdomen varmt på hjärtat.

Redan de första åren efter drottning Sofias ankomst till Sverige, såsom hertiginna af Östergötland, hade grefvinnan Wachtmeister, under det hon med sin make till följd af hans riksdagsmannaskap tillbragte vintermånaderna i hufvudstaden, rika tillfällen att komma i personlig beröring med den unga furstinnan, vid hvilken hon snart fäste sig med hjärtats fulla hängifvenhet, under det hertiginnan å sin sida omfattade henne med allt större sympati.

Sommaren 1864 bebodde hertigparet det med utsikt öfver Öresund naturskönt belägna Kulla Gunnarstorp, som då tillhörde greve von Platen, men sedermera genom arf tillfallit hans dotter, grefvinnan Wachtmeister.

Det fria, friska lifvet i den sydsvenska provinsen, långt från storstadens tvång, inverkade helt säkert icke obetydligt på hertiginnan, då det för henne gällde att välja plats för ett blifvande sommarhem. Året därpå byggdes lustlottet Sofiero. Samtidigt uppfördes i fri renässancetil Kulla Gunnarstorp nya byggnad, på hvilken inga kostnader sparats för att in i de minsta detaljer göra den solid och pryddig. Från de högre våningarna och tornets rotundor har man den härligaste utsikt öfver nejden, Öresund och danska landet.

Den utmärkta tafvelsamling, som fordom prydt Kulla Gunnarstorp, skänktes af exc. greve de Geer, hvilken förut ägde det stora godset, till hans äldsta dotterdotter, grefvinnan Elisabeth Wachtmeister, på samma gång han därpå stiftade ett fideikommiss åt hennes så väl manliga som kvinnliga descendenter. Samlingen, som innehåller omkring 80 nummer, har numera sin plats på Vanås.

Strax efter sitt tillträde till regeringen utnämnde konung Oscar greve Axel Wachtmeister till sin kabinettskammarherre och senare till öfverstekammarherre, hvarefter familjen skiftesvis varit bosatt i hufvudstaden, på Vanås och Kulla Gunnarstorp. År 1890 utnämndes grefvinnan Wachtmeister till drottningens statsfru, i hvilken egenskap hon tjänstgjort till innevarande år. Vid tal om hennes tjänstgöring vid hovvet yttrade hon nyligen, att hon alltid vetat att värdera lyckan af att få stå en sådan drottning nära.

Utsedd att tjänstgöra äfven hos kronprinsessan Victoria, var hon som hofmästarinna närvarande vid förmälningen i Baden och alla högtidligheter, som stodo i förbindelse därmed, samt åtföljde sedan det unga fursteparet på dess resa till Sverige, liksom hon sedermera i samma egenskap var anställd hos kronprinsessan vid prins Gustaf Adolfs födelse.

Jämte dessa uppdrag på högsta ort har grefvinnan Wachtmeister med varmt intresse deltagit i åtskilliga arbeten för de fattiga

och ringa. Väl har hon härvid alltid ansett sig stå närmast sina underhafvande, dock har icke hennes verksamhet varit inskränkt till dessa. Sålunda är det hon, som bidragit till grundandet af arbetsstugan i Jakobs och Johannes församlingar, liksom hon från början varit en stödjande och verksam medlem i Styrelsen för kristliga föreningen för unga kvinnor.

Hvad hon dessutom i tysthet varit för många af »dessa minsta», som vandra okända på jorden, tillkommer icke oss att ens antyda, det tillhör ju ensamt den dag, som icke skall lämna en bägare vatten, gifven i en lärjunges namn, olönt. L. S.

Visa.

*Jag ville vara den snabba fåle,
som henne bär genom hult och snår,
jag ville vara den solens stråle,
som fäster guldstof i hennes hår!*

*Jag ville vara den skogens källa
i hägn af susande gran och tall,
som får obunden mot henne välla
och henne skänka af sin kristall!*

*Jag ville vara den ros, som blöder
sin djupa färgprakt vid hennes barm,
jag ville vara den kraft, som stöder
och värnar henne i lifvets larm! —*

*Där landet vackrast i grönska glänser
och björkar buga för solig fjärd,
jag ville draga de kära gränser,
som skulle slutas omkring vår härd.*

*Och när jag timrat vårt herresäte
och sirat det uti blommig skrud,
en solig majdag vid gökens låte
välkomna skulle jag där min brud.*

*Då blefve lifvet färoisst ett annat
med större djup och med högre klang;
ur frusna hjärtat, som nästan stannat,
jag tror att våren å nyo sprang! . . .*

*Så dröm försinner och dröm sig danar,
där ljufva änglar stå fram som förr,
och hjärtat spanar och hjärtat anar,
men ingen famlar uppå dess dörr.*

*Ack, många stigar det finns att vandra,
och vi få olika kosor gå.
Vi aldrig vetat utaf hvarandra —
och kanske aldrig vi mötas få!*

Ernst Högman.

Om kvinnlig hemslöjd.

Några tankar om dess värde och befrämjande.

Af Hedvig Holmström.

Med hemslöjd och husslöjd måste förstås det slöjdarbete, som utföres i hemmen, antingen dess alster äro afsedda för hemmen eller till försäljning.

Man får så ofta höra den åsikten uttalas, att hemslöjden icke äger något berättigande, då fabrikena åstadkomma allt hvad man behöfver i den vägen billigare än de varor man kan frambringa i hemmen, *då man värderar sitt eget arbete*. Det är icke blott köpmän och fabriksägare, i hvilkas intresse det kunde vara att blifva fria från konkurrensen med hemslöjden, som yttra sig på detta sätt. Mången familjefader, som önskar minska arbetsbördan för husets kvinnor och gör ofvan anförda ytliga beräkning, delar och uttalar dessa åsikter. Men de bero på en villfarelse, som bör kraftigt bekämpas, innan den åstadkommer obotlig skada. Ty för mången är detta ett ljuft tal, som tjänar till förevändning att ändra gamla, goda seder, att undandraga sig detta på allt sätt värdefulla hemarbete, som påstås numera icke löna sig.

Hvad den ekonomiska sidan angår, så skall det först bevisas, att fabriksvaran och hemslöjdsarbetet till samma värde (arbetslönen naturligtvis äfven beräknad för det senare) äro af lika kvalité i anseende till hållbarhet. Den som har erfarenhet på detta område vet, att så visst icke alltid är förhållandet, utan att den hemarbetade varan oftast är varaktigare. För det andra skall man vara förvissad om, att den tid, som nu användes för husbehofs-slöjden i hemmet, blir, då denna öfvergifves, tillgodogjord med lika stor eller större ekonomisk behållning. Där detta kan ske, blir valet naturligtvis lätt och förändringen fullt berättigad. Men vill man vara verkligen opartisk, måste man tillstå, att den tid, som blir öfver från det egentliga arbetet i yrket eller i hemmet, lätt blifver föspillad utan gagn, där man anser handarbetet »icke löna sig».

Men om den ekonomiska vinsten af hemarbetet blir stor eller liten, kan den dock aldrig jämföras med dettas *moraliska värde*. Detta må väl anses som en allmänt erkänd sanning, då man numera eftersträfvar att införa åtskilliga alster af slöjd i skolorna såsom ett uppfostrande element. I en liten skrift vid en slöjdtställning i Skåne's sistlidne sommar uttalas om detta ämne följande beaktansvärda ord: »Slöjden är ej blott ett medel att pryda hemmet och att skaffa en inkomst till detsamma. Dess största betydelse är kanske den *moraliska*. Den lär oss taga vara på tiden; genom att utveckla smak och skönhetssinne höjer den oss som människor, såsom ett gemensamt intresse binder den familjens medlemmar fastare samman, och framför allt — i ett hem, där fliten härskar, lär den växande ungdomen tidigt inse arbetets välsignelse.»

Dessa åsikter om hemslöjdens ekonomiska och moraliska betydelse äro ingalunda nya

eller sällsynta. Tvärtom äro de många gånger uttalade i ord och skrift af hemslojdens talrika vänner i vårt land. Ingen har dock med mera styrka och klarhet framburit sådana tankar än numera aflidna friherrinnan Sofie Adlersparre, som med sitt klara förstånd och varma hjärta ifrigt omfattade denna fosterländska angelägenhet. Det kan vara skäl att åter upprepa, hvad hon skref i anledning af Allmänna hemslojdsutställningen i Stockholm 1880, då hon på frågan: »hvilka fördelar den gamla hemslojden medförde, oberäknadt förrådsrummets fyllande med goda och vackra varor,» sammanfattar svaret i följande punkter:

1:o Tillgodogörandet af en eljes förlorad, ofta missbrukad tid.

2:o Vanan vid ett *nyttigt* och nöjet af ett *vackert* arbete.

3:o Ett ökad behag af familjens samlif genom det gemensamma arbetet för hemmets bestånd och prydnad.

4:o Ett utveckladt skönhetssinne.

5:o Insikt om hvad som är godt eller dåligt, vackert eller fult i fråga om handelsvaror, hvarigenom mången dryg penning, som eljes utgifvits för underhaltiga varor, inbesparades.

6:o Slutligen möjligheten af arbetsförtjänst för obemedlade kvinnor, utan att behöfva lämna hemmet vind för väg.

Eget nog synas äfven de, som underskatta värdet af husbehofs-slöjden, medgifva riktigheten af den beräknade fördel, som i 6:e punkten framhålles. Aldrig höres något klander, för det man tillverkar något till försäljning. Det tyckes som om siffror — eller penningar — härvidlag talade tillräckligt. Men det återstår alltid att tillse, om *arbetslönen eller försäljnings-summan är hög nog*, för att icke arbetet skulle burit bättre frukt, om det ägnats någon gren af verksamhet i och för hemmet.

Det är emellertid endast under vissa förutsättningar någon hemslojd till salu kan äga rum. Och dessa finnas i allmänhet icke hos en betydande och talrik klass inom vårt land, nämligen de egentliga hemmansägarnas eller landtbrukarnas. Antingen egendomen är större eller mindre, finnas vanligen inom hushållet icke öfverflödiga arbetskrafter att förfoga öfver, såvida icke af *flere* hemmarande döttrar någon skulle ägna sig åt handarbetet såsom förvärfvskälla. Men de kvinnor, som utföra hushållets och landtbrukets sysslor, finna nästan alltid emellan dessa tid för det slöjdarbete, som fordras för hemmet, icke allenast för att laga och underhålla, utan äfven för att väfva och sy nya förråd af gångkläder, bord- och sänglinne m. m. Om icke *allt* som behöfves af väfnader och dylikt kan åstadkommas inom hemmet, i hvilket fall fabrikenas varor äro en välkommen och god hjälp, så medhinner dock förvånansvärdt mycket i de delar af landet, där hemslojd betraktas som en kär plikt. Det är alldeles icke ovanligt att, då man besöker en ung husmoder på landet i Malmöhus län, hon med en blick på de *köpta* gardinerna, möbeltyget eller dylikt liksom ursäktande förklarar: »Ja, detta är köpt; jag har omöjligt kunnat hinna väfva allt som behöfdes i år.»

Och det är sannerligen icke underligt, om arbetet stundom blir för drygt i dessa landt-hem, där ett intensivt jordbruk fordrar arbete och omsorg hela året om. Och dock tillverkas där det mesta af de enklare väfnader, som för huset användas. Dessa gå jämförelsevis fort att förfärdiga, äro ej svåra att

utföra och blifva varaktiga och starka. Men de skulle *icke* gifva vinst vid försäljning, ty de skulle icke kunna täfla med fabrikenas i prisbillighet.

I de båda skånska länen tillverkar man emellertid i de flesta landtbrukares hem icke allenast enkla husbehovsväfnader, utan äfven vacker linnedräll, möbeltyg, gardiner, täcken, mattor m. m., ofta utmärkt smakfulla och utförda med de gamla, långsamma arbetsarter, som man betecknar med »skånsk konstväfnad».

Man kan invända, att det vore mera ekonomiskt att sälja dessa dyrbara väfnader och själf nöja sig med enklare fabriksvaror. Men dessa väfnader äro så starka, att de blifva billiga i längden genom sin hållbarhet. Och dessutom skulle de flesta af dessa husmodrar, som icke af nöden drifvas att arbeta till försäljning, alldeles icke hafva samma intresse att spara tid för och ägna sitt omsorgsfulla arbete åt något dylikt slöjdalster, som icke ämnades att försköna det egna hemmet. En motståndare till dylikt kvinnligt prydnadsarbete har för åtskilliga år sedan i en uppsats i »Verdandi» uttalat den åsikten, att sådan verksamhet vore olämplig för en landtbrukares hustru. Hon behöfde all sin tid för hemmets vård i öfrigt och borde ägna lediga stunder att se till kreaturen o. d. Att man i detta fall kan »det ena göra och dock det andra icke låta» skulle genom mångfaldiga exempel endast från Skåne kunna bevisas. Så kan nämnas ett hem, där en egendom på 100 tunland åker skötes af husbonden tillsammans med en son och fyra drängar och alla kvinnliga sysslor, äfven mjölkningen af omkring trettio kor, utföras af husmodren och trenne vuxna döttrar. Någon tjänstflicka har på många år ej hållits i detta hem. Icke allenast kläder och enklare bomulls- och linneväfnader hinna dessa flickor väfva och delvis sy, utan de hafva äfven tillverkat allt hvad i huset finnes af möbeltyg, gardiner, täcken och mattor samt dessutom den vackraste duktygsdräll, prisbelönad vid utställningen i Stockholm 1897. Trots en sådan arbetsflit har man i detta hem tid och intresse för andra angelägenheter än de ekonomiska. Alla barnen hafva besökt folkhögskolan. Vid offentliga föreläsningar och fester i traktens klubbar och föreningar hafva de alltid tid att vara med, fastän naturligtvis icke alla på en gång. Många dylika hem skulle man kunna skildra. — Om också en mindre del af de hundra-tusentals familjer, som äga och bruka Sveriges jord, utveckla en dylik flit och verksamhet, så kan man dock beräkna en stor ekonomisk vinst för hela landet genom denna kvinnornas flit i hemslojd.

Hvad den betyder i en arbetarefamilj, belyses förträffligt genom en af Lorénska stiftelsens senaste skrifter*, i hvilken Gustaf af Geijerstam jämför arbetarnas ställning vid fyra svenska grufvor. Skildringen af förhållandena vid en af dessa, Dannemora, visar att författaren där funnit en tilltalande trefnad i arbetarens hem och ett stigande välstånd, som med de jämförelsevis låga lönerna oakadt all nykterhet och sparsamhet, som där råda, icke kunna förklaras på annat sätt än genom kvinnornas verksamhet. Det må tillätas mig att här anföra detta vackra vittnesbörd om betydelsen af kvinnlig flit, icke minst på hemslojdens område.

»Hustrun i Dannemora är nämligen icke blott den, som sköter sitt hus, håller man

* N:r 14, år 1897,

och barn hela och rena, lagar och underhåller sina och familjens kläder, kokar maten m. fl. af de sysslor, hvilka i allmänhet äro den arbetande kvinnans sysselsättning. Hon är dessutom kunnig i att väfva, spinna och sy. Och hennes kunskap däri är af den solida art, att hon i regeln förser familjen med kläder. Denna kunskap är som bekant, utom hvad rör nödtorftig kunnighet i sömnad, på väg att dö ut, och hvar och en som känner landsorten vet, att det numera är en sällsynthet att höra väfstolen gå i stugan. I städerna tror jag nästan, man kan säga, att dylikt aldrig förekommer. I den grad har arbetarklassens kvinna skiljt sig från hvad fordom var i bruk. Men här har denna sed bibehållit sig, och följden däraf är den, att hustrun här ger ett tillskott till familjens uppehälle, som är af både direkt och indirekt art. Detta utan att vara borta från hemmet.

Häri genom når hon naturligtvis ett dubbelt resultat, och hennes förmåga af arbetskraft, omtanke och så att säga allestädes närvaro måste väcka rättvis förvåning. Man tänke sig, hvad det vill säga att utan hjälp sköta ett hushåll. Det är ej nog med att vårda barnen och koka mat. Dessutom skola kon och grisen skötas, matvaror och andra förnödenheter skola hämtas, ofta kanske långväga ifrån, och hon skall sköta familjens tvätt. Det är möjligt, att jag icke sagt för mycket. Till allt detta kommer då, att hon finner tid att både väfva och sy kläder åt sig själf och barnen, ofta äfven åt mannen. Det passar sig möjligen icke att vara lyrisk uppe i en nykter afhandling. Men jag känner dock lust att skriva dessa rader som en hyllning åt en flock af kvinnor, hvilka synas förmå mer än andra. Ty visst är, att välståndet i Dannemora arbetarehem får till stor del skrivas på räkningen af kvinnornas verksamhet, plikttröhet, outtröttliga omtanke och goda förstånd. I detta fall öfverensstämmer hvad man får se på det nogaste med hvad man får höra, och ingen annan förklaring är heller med de här förekommande genomsnittslönerna möjlig.»

(Forts.)

Nu gick det an.

Det var en ståtlig och vacker kvinna, den nya boklädsfröken, som kommit — man visste knappt hvarifrån — och slagit sig ner i residensstaden. Men bra oförståndigt att öppna boklåda här, där det redan fanns ett par, tre stycken förut, i synnerhet af en person, som efter hvad man visste att berättat, inte hade den ringaste affärsvana. Hur det skulle gå, det var då icke svårt att förutsäga. Läget var inte heller det bästa, utan ganska ur vägen. Hå, hvad folk ändå kunde vara opraktiska och korttänkta!

Det sades, att fadern varit någon högre ämbetsman och att dottern nu offrat sina enda fattiga slantar på det här företaget. Så där resonerades om fröken Sundh vid kafferepen och spelpartien, och då apotekaru spefullt frågade äldste bokhandlarn på platsen, om han ej fruktade den nya konkurrenten, höjde denne endast medlidsamt på axlarna.

Under tiden arbetade föremålet för allt detta skvaller, alla dessa olycksprofetior, på

det ifrigaste med att sätta sig in i sin nya verksamhet, hvilket trots hennes intresse, goda hufvud och praktiska läggning ingalunda var det lättaste. Hvilket arbete! Om dagen stod hon i boden, och om aftonen och ett långt stycke ut på natten skref hon affärsbref, uppsatte och räknade ut fakturor, noterade priser, bokförde m. m. Ibland var hon nära att ge allt förloradt och tyckte sig vilja rymma från allt sammans — tänk, om hon tagit sig vatten öfver hufvudet!

Om hon ändock haft någon att rådgöra med, någon att sluta sig till, men hon var ensam, alldeles ensam i en främmande stad, i för henne helt och hållet obekanta förhållanden, ett föremål för nyfikenhet, undran och prat.

Men fröken Sundh visste att finna sig i omständigheterna, kanske mest därför, att hon hoppades på framtiden, och hon var glad åt arbetet, det hjälpte henne att icke känna ensamheten så svår. Hon hade beslutat att ännu så länge låta sig nöja med den lilla mörka, dragiga bodkammaren till bostad, nästa höst skulle en liten treflig lägenhet i närheten på ett par rum och kök blifva ledig — få se, om hon inte då skulle kunna få taga den i besittning. Friskt mod bara! På det hela taget gick det ju ändå inte så tokigt med kommersen, fastän det ju var endast ett fåtal, som köpte något, af de många, som »tittade in» blott af nyfikenhet för att taga den »stackars människans» i skärskådande och se, hvad hon hade att bjuda på. Att hon förstod att skylta, det hade man redan kommit underfund med, och hon visade sig ingalunda bortkommen, som man förmodat. Hon tycktes helt säker och obesvärad och hade en lugn, okonstlad värdighet öfver hela sin person. Hennes nobla, intagande ansikte och eleganta figur togo sig lika bra ut här, bakom disken, som i de kretsar, där hon förr hört hemma, och hennes sätt hade detta »lagom», som är så ytterst sällsynt att träffa på bakom disken. Alltid förekommande, aldrig påtrugande, och framför allt lika mot alla. Men ingen visste, hvad det kostade henne att betvinga sig, när dumheten, högfärden, brackeriet blefvo allt för svåra. Ett nästan omärkligt löje, som gärna velat brista ut i skratt, kunde då krusa hennes vackra, stolta mun, men harmens rodnad steg henne äfven stundom uppåt kinderna.

En dag hade stadens grefvinna, född Jönsson, kommit in till fröken Sundh och bedt att få se på album. Hela lagret kom så småningom fram, och det var ovanligt vackert, ty fröken Sundh hade ett odladt estetiskt sinne.

Här finns inte ett enda vackert album — sade grefvingen afgörande — det är en af mina jungfrur, som skulle ha albumet, men inte ens hon skulle gilla något af dessa.

Fröken Sundh kippade litet efter andan, det obetvingliga blodet sjöd upp i hennes kinder och händerna, som hon höll hårdt tryckta mot diskanten, darrade litet. — Ah nej, då, det är för ömkligt att harnas öfver — tänkte hon ögonblicket därefter, och ett litet juvenalisleende lekte i mungipan och de intelligentas ögonen, då hon lugnt svarade: — »Jag beklagar, men då har jag inga fler att välja på.»

Den enda dam, som var riktigt älskvärd mot »boklädsfröken» och bemötte henne så, som den ena verkligt bildade människan alltid bemöter den andra, på hvilken arbets-

plats i lifvet hon än må finna henne, det var landshöfdingens fru, som ofta gjorde inköp hos henne och underrättade sig om, hur det gick med affären, och visade henne det vänligaste och uppriktiga intresse.

Och så när landshöfdingen gaf sin sedvanliga bal, fick äfven den nya boklädsfröken, som ingen ville eller kunde veta af, mottaga ett bjudningskort.

Men hon var ej vidare glad åt den ära, som vederfarits henne. Det var ju ofantligt vänligt, men hvad skulle hon i en krets, där alla skulle se henne öfver axeln, där hon ju för öfrigt icke kände någon och skulle få grymt tråkigt. Och så den onödiga utgiften till, nej, hon beslöt att uppriktigt tala med landshöfdingskan, hon skulle nog förstå henne, därom var hon öfvertygad.

Om ni vill följa en väns råd, som menar er af hjärtat väl, så kom ändå — sade landshöfdingskan — jag tror inte ni skall få skäl att ångra er — tillade hon med ett fint leende.

Fröken Sundh följde rådet. Boklädsfröken på bal hos landshöfdingens! Societeten gjorde stora ögon. Jaså, var det på det viset. Hon måste då verkligen vara något fint i sig själf ändå! Nu kanske det gick an att visa henne en smula vänlighet — landshöfdingens bemötte ju henne rent af som en jämnlige! Inte ett spår till nedlåtenhet. Men det såg ut, som fröken Sundh tagit detta som den naturliga sak i världen. Väl klädd, vacker och distinguerad, rörde hon sig med den största ledighet i residensets salonger och hennes konversation var lätt och angenäm. Den där människan — den här gången uteglömde man »stackars» — ägde sällskapsvana, det syntes då. Alla täflade om att visa henne välvilja, till och med stadens grefvinna, född Jönsson, var nog älskvärd att rikta några ord till henne, obeskrifligt nedlåtan, men fröken Sundh låtsade ej märka det. Hon var vid briljant humör, och då möttes hennes och värdinnans ögon i en leende, förstående blick.

När fröken Sundh lämnade landshöfdingens bal, hade hennes människokänedom blifvit ganska väsentligt riktad, och om det inte precis var till mänsklighetens fördel, så var det så mycket mer till hennes egen. Hennes ställning blef härefter en helt annan och affären gick raskt framåt. Till hösten kunde hon lämna den mörka otrefliga bodkammaren, taga sig ett biträde och flytta in i sin lilla trefliga våning.

Landshöfdingskan var allt ett bra förståndigt fruntimmer.

Steffen.

Våra läsarinners särskilda uppmärksamhet

bedja vi härmed få rikta på de behjertansvärda tankar »Om kvinnlig hemslöjd», hvilka i dag börja införas i Idun. De äro nedskrifna af fru Hedvig Holmström, maka till föreståndaren för Hvilans folkhögskola doktor Leon. Holmström*. Fru Holmström har, som känt, såsom ledarinna för de kvinnliga kurserna på Hvilan inlagt stor förtjänst om folkbildningen, och på kvinnoslöjdens område torde hon kunna betraktas som en af de erfarnaste och varmaste

* Då fru Holmström den 20 september 1896 firade sin silfverbröllopsfest, meddelade Idun hennes utförliga biografi, åtföljd af porträtt.

nitälskande. Hennes ord i denna viktiga »kvinnofråga» böra därför kunna påräkna ett synnerligt intresse från Sveriges kvinnor, burna som de äro af en rik och mognad erfarenhet samt en underhållande framställningsform.

»Mödrar emellan.»

III.

»Kärlek och björkris.»

Då Idun så vänligt uppmanar Sveriges mödrar att taga bladet från munnen i uppfostringsfrågan, så fördristar jag mig att följa uppmaningen, ehuru jag ej förr skrivit för offentligheten. Kanske någon kunde få nytta af mina rön, som väl äro gammalmodiga, men dock gifvit goda resultat. Själf uppfostrad med kärlek och björkris, hvilka två goda saker ingalunda förskjuta hvarandra, beslöt jag att för mina barn använda samma enkla medel. Upptagen af hushållsöromål, hade jag ingen tid att pjäska med min första lilla. Jag tillsåg, att hon var ren, gaf henne mat på bestämda timmar på dagen, vande henne vid att roa sig själf och höll punktligt på sofftiderna. Hon fick ligga i sin vagn, till dess hon själf började göra försök att lyfta hufvudet från kudden. Då fick hon sitta med kuddar mot rygg och sidor och mjuka lek-saker framför sig, till dess hon blef så stor, att hon kunde rulla sig ur vagnen. Ett täcke breddes då på golvet, och ett par kuddar lades därpå. Där fick hon ligga och sprattla, helst framstupa, till dess hon själf gjorde försök att krypa, så draga sig upp efter stolarna och leda sig från den ena till den andra. Detta, till dess hon kunde gå fritt.

Barnens uppfostran kan ej börja nog tidigt. Redan så snart barnet med stadig blick kan möta sin moders ögon, är det tid: noga bör man akta sig för ovanan att bära barnet på armarna eller lulla det till sömn på sitt knä. Se efter, att intet felar det, gif det litet vatten, lägg det i sin bädd med en viss bestämdhet i handgreppet, säg med allvarlig röst och blick: var nu tyst och ligg still! Sätt dig så i närheten med ditt handarbete, sjung en liten sång, och barnet skall snart ge sig till ro.

Men antag, att barnet gråter och ej vill ligga. Det har nyss legat i din famn och tyckte, att där var trefligare än sängen; det vill med all Gewalt tillbaka och tillkännager högljudt sin åstundan. Du vänder det än på den ena sidan, än på den andra — samma olåt. Vänd då upp den tredje sidan, gif det med handen ett måttligt slag på lämpligt ställe, och barnet märker, att det är allvar å färde. Mina fem barn ha då alltid tagit reson. Naturligtvis får man akta sig för dylik behandling, om barnet gråter af plågor, men man lär sig snart att skilja på gråt, försakad af kroppsligt illamående eller af otålighet. Och skulle en gång ett misstag ske, så är detta mindre farligt än att ge rum för behof och oarter, som sedan kunna bli till ömsesidig plåga.

Ett särskildt lugnande medel, då de små äro kinkiga och »griniga», är att ge dem vatten. Min lilla tös hade en dag förbrutit sig och skulle agas, då hon bedjande yttrade: »snälla mamma, får Elsa vatten, så blir Elsa snäll». I synnerhet om barnen ha häftigt lynne, är vattendrickning utmärkt lugnande.

Jag har börjat med riset, då barnet kunde krypa. Det gör då bekantskap med en hel del saker, som det vill tillägna sig, men på hvilka det lätt kunde skada sig — eller som det lätt kan förstöra. Jag förmanar först: »inte röra!» Den allvarliga blicken och tonen begriper barnet ofta, och förstär det icke den, så förstär det ögonblickligen ett ordentligt slag på fingrarna. Min första lilla satt i sin vagn vid ett bord med min sykorp på. Hon började draga i duken för att komma åt korgen. Jag smällde henne på handen, men lillan var envis och sträckte gång på gång ut handen. För hvarje gång gaf jag henne ett hårdare slag. När jag för fjärde gången höjer handen för att slå till, sticker hon helt kvickt fram sin andra hand för att ta emot slaget. Det såg verkligen så behändigt ut, att jag trots sakens allvar hade svårt att behålla min stränga min, men slaget föll på den framsträckta handen med sådan styrka, att hon började gråta, men sedan kunde jag sätta hon hvad som helst på

bordet och vara trygg — hon drog aldrig mer i duken. Huru mycken skada och förgärlighet har ej åstadkommit genom barns fingerklädighet, däremot hvilken trygghet att veta, att barnen ej röra allt hvad de se!

Att akta sig för elden kan man och snart lära dem, om man efter förutgången varning låter dem bränna ett finger på kakelugnsluckan eller spisen. »Brändt barn skyr elden» — och experimentet är ej farligt.

Tiden, då riset egentligen har sin största betydelse, är nog mellan första och andra året. Efter som barnet utvecklas och ju flere goda vanor det inhämtat, dess mindre behöfver kroppsgoda användas som uppfostringsmedel. Då kan man med ord tillrättavisa det, och anser jag då i de flesta fall endast två saker påkalla kroppsgoda: osanning och olydnad. Kanske säger man, att ett barn, som blir strängt uppfostradt, griper till osanningen för att skydda sig. Ett barn skall icke ha ris för ett fel, som det genast uppriktigt erkänner, men osanning och olydnad måste strängt bestraffas. Nu tänker någon, att dessa *dresserade* barn bli ena förskrämda stackare. O nej! De blefvo friska, hurtiga, glada och kärleksfulla barn, som t. o. m. hade en vörndnadsfull kärlek till riset. En dag, då riset fallit ner från sin hedersplats i ett hörn, kommer min lilla Elsa och ropar helt bestört: »Mamma, mamma, jiset liggel på dolve, jiset haj fallit nej», och blef först lugn och nöjd, då riset åter satt på sin rätta plats.

Jag tror nog, att det finnes barn, som kunna uppfostras utan kroppsgoda, men hvad jag funnit, är att riset ofta är välbehöfligt och att agan ofta utfövas allt för sent.

Mycket försiktig bör man vara, när det gäller att gifva barnen sötsaker, framför allt må de ej få tugga sig till dylikt, till men för magen och karaktären med för resten. Att barn kunna komma ganska långt i att behärska sin smak för godsaker, visar följande exempel. Min lilla dotter fick en dag följa med på en bjudning till värdens, en bagare. Under det vi stora njöto af kaffebordets härligheter, suto de små, värdens lilla son och min dotter, vid ett bord för sig själva och väntade sin tid. Bjudningen gick sin gilla gång, led mot sitt slut, vi tackade och gingo hem. Om en stund säger min lilla flicka: »Snälla mamma, får jag en smörgås, jag är så hungrig?» »Är du hungrig, kära barn, och har fått så mycket godt?» »Inte har jag fått något,» säger hon helt stilla. Det gjorde mig mycket ondt, att jag glömt bort min lilla, jag tillstår det, men jag var ock glad och hjärtlig var den kyss och väl unnade de kakor hon nu fick. — Men om ett af barnen får något godt, bör det vänjas att dela med åt sina syskon eller andra. Och jag har sett, hvilken glädje det gör både den gifvande och tagande. Lilla Elsa hade en dag fått russin, detta delade hon i fyra delar åt syskonen. Visst skrattade stora syster och bror hjärtligt, då de fingo se hvad Elsa bjöd på, men de uppskattade välmeningen och läto fagnaden »sig väl smaka».

Hvad som underlättar mycket, då man får flere barn, är att uppfostra det första så noggrant som möjligt, ty sedan göra de yngre lätt som stora bror eller syster. Men då skall man också gifva sitt understöd åt den äldre; aldrig skall den äldre gifva vika för den yngre endast för fridens skull, som så ofta fordras.

Jag talar blott om mig; än barnens far då?

Far, han är hela dagen sysselsatt med ett själs- och kroppsansträngande arbete. Han sträfvar för oss. Han bör så mycket som möjligt skonas från barnens tuktan, han bör i hemmet möta glada, värlartade barn. Det är för att glädja far, som barnen bemöda sig att bli snälla. Att far skulle bli ledsen på dem, har varit deras förskräckelse. Han är föremålet för allas beundran och kärlek.

Och hur är resultatet af den uppfostran våra barn fått, då de äldsta nu äro vuxna? Ja, i denna sak är jag jäfvig. Annat folk säger emellertid, att de äro värlartade barn med goda seder. — Icke heller har karbasen menligt inverkat på deras intelligens. De två, som träd ut i lifvet, ätnjuta aktning och förtroende, och vi föräldrar äga deras kärlek och tillit att glädjas åt på vår ålderdom.

Mången tycker kanske, att jag allt för mycket framhållet mina barn, men det är ju en uppfostringsprincip jag försvarar, och man skulle ju tala om de egna telningarne.

Dock i uppfostran ser i allt måste finnas ett fast underlag, en fast grund att bygga på, om en rätt framgång skall vinnas: gudsfruktan och

bön. »Om Herren icke bygger huset, så arbeta de fåfängt, som därpå bygga.»

Ilda.

IV.

»Små plantor.»

Vi hafva två små flickor om nio och fem år. Deras psykiska uppfostran har på grund af deras fullkomligt olika natur och lynnen varit skärligen olika, den fysiska däremot i det stora hela lika.

De tre förnämsta hufvudfaktorerna därvidlag ha varit: frisk luft, renlighet och ordning. Hvad de två sistnämnda beträffar, anser jag, att man vid ett litet barns skötsel aldrig kan få nog däraf. Rena kläder och en ren kropp skapa i viss mån ett rent sinne, och att ordning så i stort som smått är en härlig sak, behöfver nog ej påpekas.

Hvad däremot den friska luften beträffar, tror jag, att småbarn lätt kunna få för mycket af det goda. Jag vill visst inte därmed säga, att man ej bör sörja för frisk luft i boningsrummen, tvärtom vädra — och vädra grundligt! Så kallad barnkammarsluft eller lukt har aldrig existerat i vårt hem, utan har i alla tider utgjort min stora fasa. Jag menar blott, att de små barnen ej alltid fara så väl af det nu för tiden så moderna bruket att nästan från födelsen få vara ute i snart sagdt alla väder. Våra barn ha alltid varit inne under sin första vinter och ej mått illa däraf, och jag vågar påstå, att denna metod är bättre än att vid så späd ålder utsätta dem för vårt hårda klimats råa vinterbläst, där en enda ådragen snufva eller katarr häfver all nytta, som den friska luften kan ha gjort, och genom sina långvariga följder kan blifva till oberäknelig skada. Nej, vårda det lilla barnet som den lilla plantan. Skydda och akta det väl i början. Låt det sedan mycket vara ute i vackert väder, och vänj det under uppväxten *så småningom* äfven vid den mindre vackra väderleken, och du skall få friska och starka barn, utan kronisk snufva och ömkylda kinder, men med en fond af hälsa, som väl är det bästa kapital man kan gifva dem. Och så ännu en sak: gå *själf* ut och gå med dem så mycket tiden möjligen kan tillåta.

På samma gång vi nu äro inne på kapitlet om hälsovård, ville jag gärna säga några ord om faren för smitta. Jag anser att man därvidlag i fråga om sina barn ej kan vara nog försiktig. Jag vet, att jag vid detta uttalande kommer att stöta många för hufvudet, i all synnerhet dem, som tro, »att det som skall ske, det sker ändå, hur man än bär sig åt», men jag tror, att man fått sitt sunda förnuft för att använda det efter bästa förmåga, och jag anser det i allra högsta grad oriktigt att på något vis utsätta sina barn för någon slags smitta, som är möjlig att undgå, åtminstone tills de uppnå en ålder af 10 till 12 år, då skolorna vanligen draga försorg om att förse dem med de s. k. oundvikliga barnsjukdomarna, och då de vanligen äfven äro så pass duktiga, att de utan allt för stort men kunna genomgå dem.

Barnens föda är väl under de första lefnadsåren tämligen lika i de välbärgade familjerna. Ett vill jag blott säga, och det är, att kan en frisk mor amma sitt barn, bör hon ej på något villkor undandraga sig denna den käraste och heligaste plikt, en moder är gifven. Beträffande födan under uppväxten, så bör den vara enkel, men närande, och ju längre du kan afhålla ditt lilla barn från »snask», desto bättre. Hvad det aldrig smakat, saknar det ej! Vår äldsta lilla flicka hade vid två års ålder *aldrig* smakat en kaka eller en karamell och trufdes förträffligt den njutningen förutan, men jag får till min skam bekänna, att då lillan n:r 2 kom, var gärdet redan uppgifvet, och att sedan hålla måttan, då begäret en gång är väckt, är ej så lätt.

Barnens lif, medan de ännu äro under den egentliga skolåldern, sönderfaller vanligen i två delar: vinterlifvet i barnkammaren och sommarlifvet ute på landet. Vår vinter är så lång och mörk, gör därför dina barns rum så ljus och gladt som möjligt. Spar ej de trasigaste möblerna till dem, i tanke att de ändå fara så illa med allt, att det ej är värdt att gifva dem något bättre. Tvärtom, gif dem enkla, vackra, men framförallt hela möbler. De små äro ej utan sin ganska stora iakttagelseförmåga och se de, att mamma nöjer sig med trasiga möbler i barnkammaren, och få de vänja sig att fara fram som vildar med dem, så bry de sig sannerligen

ej om att så noga akta möblerna i de öfriga rummen heller och få för öfrigt ett ganska dunkelt begrepp om mammans ordningssinne i allmänhet.

Nej, gif barnen en enkel, men treflig trämöbel. Låt måla den, helst i hvitt med röda eller blå ränder, håll hela rummets dekorering därefter. Ljusa tapeter, lätta gardiner, en treflig korkmatta på golvet, en stadig hänglampa i taket och en hörnhylla att sätta upp deras finare småsaker på. Skaffa dem äfven några glada, vackra tafior i ljusa ramar med ämnen ur barnens egen värld, och de ha i mitt tycke en idealbarnkammare, som uppväcker dina barns skönhetssinne samt kärlek till ordning och snygghet.

Hvad lifvet på landet beträffar, så gif dem så mycken frihet, sol och luft som möjligt. Låt dem lefva bland blommor och djur och äfven ha sådana att själfva sköta och vårda, och lär dem att älska naturen. Där ute kommer man bäst underfund med sina barns olika anlag och kan genom noggrant aktgifvande på deras lekar få många nyttiga vinkar, som sedan vid deras framtida uppfostran kan komma väl till pass.

Till sist skulle jag gärna, trots »Lovisa Petterkvists» välmenta råd att ej använda några böcker om barnuppfostran, dock vilja på det lifvigeaste rekommendera en nämligen: »Pedagogiske Fragmenter af dr P. H. Ritter», hvilken jag funnit i alla afseenden utmärkt.

E.

Skaldernas kvinnor.

Små studier för Idun

af Emil Linders.

XI.

Verner von Heidenstam.

Den Heidenstam, hvars skaldiska dagbok bär titeln *Vallfart och vandringsår*, kanske själf smått hyste de tänkesätt, som han låter orientens barn hysa i dikten *Mushails aftonbön* och kanske med honom, Mushail, önskade

»jag ville vara kvinna för att helt få ära mannen så som han förtjänar.»

Det var den Heidenstam, som en gång ägnade kvinnan denna lilla vers:

»Jag kunde kalla dig en långkatkes,
när andra kalla dig en blomma.
Vår ljusblå himmel i din blick lär ses,
och himlens blå är det omätligt tomma.»

Men åren gå och vi göra oss andra gudar; i sin senaste diktsamling har Heidenstam tankar och toner äfven för kvinnorna. Han kan berätta oss både om bondpigjan, som gör toalett vid brunnskaret, medan fiolen lockar till dans på logen, och om Koja-Britta, som fostrar upp småttingar, vuxna upp under tivedstugornas tak, där det är

»rakt som det regnar
keruber i mollskinn med sittlapp bak,»

och när han säger till oss att alla borde vi

— — — — — »sitta
i skola hos Koja-Britta,»

så tro vi honom.

Heidenstam har en lång dikt, som han kallat *Barndomsvännerna*. I den få vi se en gammal torr gumma drömma om den älskade, från hvilken onda makter skiljt henne och vid hvilken de på samma gång med olösliga band fästade henne. Vi få kunskap både om hans hemligaste tankar och hans vilda smädelse mot kärleken och om allt det

— — — — — som i år af pina
hon tigande endast hemligt begrät.»

Bland nu befintliga Cacaosorter intages säkert förnämsta platsen af

HULTMANS CACAO

Guldmedalj

vid 1897 års Konst- och Industriutställning i Stockholm.

Vi se den gamla lämna sin soffa och gå bort för att dagar för tidigt skifta ut julens tårter och kakor, under det hennes systrar höra henne hviska om det stora minne, som den kvällen gästas de tre gamla systrarnas gård.

Det gripande och tragiska ämnet har af Heidenstam fått en behandling, som gör *Barndomsvännerna* till en af de finaste och märkligaste dikter, som under de senaste åren införlivats med vår litteratur.

Heidenstam har också upptagit samma ämne, som Snoilsky och andra behandlat, drottning Kristinas längtan efter snölandet långt från det eviga Rom. Men medan Snoilskys Kristina står i begrepp att vandra »till obekanta land», kan Heidenstams drottning ännu skämta på det en smula grofkorniga sätt, som hon och hennes tid voro vana vid.

I skarp kontrast mot den mörka drottning Kristina stå sådana gestalter som ringarens hustru i *Sånger från kyrktornet*, hon, som under det hon trampar den tunga klockan, sjunger att

det kvinnligt veka i mänskossinn'
skall frälsa världen och viga in
förbrödningens framtidsrike.

Samma diktsamling, som innehåller dikten *Barndomsvännerna*, innehåller också följande lilla dikt, som fått namnet

Mannens sista ord till kvinnan.

Jag följde kärleksyr din rosenstig,
det tillhör sommaren tid och våren.
Jag mötte dig med löje och med krig,
det tillhör sommaren och mandomsåren.
Du vardt min lycka och jag tackar dig,
det tillhör hösten, då man bäddar bären.

En kopp kaffe.

Signaturen *Bell* har i början af året skrivit i *Idun* en liten förtärlig bit: »Funderingar öfver en tekopp». Undertecknad skall bedja att såsom en pendant få komma med några funderingar öfver en kopp kaffe. Alltså ej så mycket med afseende på själfva koppen, fast den nog skall blifva ihågkommen i förbigående, äfven den.

Kaffebönan, kemiskt analyserad, innehåller

Adstringerande syra och kaffein 5 %
Fri kaffein 0,8 »
Olja i fast form — —

»Nej, hör nu, hvad i all sin dar är detta för galenskaper! Vi äro väl inga kemister heller, som fröken Cleve. Ska' ni nödvändigt tala om en kopp kaffe, så kan ni väl göra det på ett sätt, som är begripligt för vanliga dödliga, som inte känna till någon annan procent än den, bankerna ge eller ta (hvilket dock icke är precis ett och detsamma).»

Jo, visst kan jag taga saken vida populärare. Jag skall alltså sluta upp med mina preludier och tvärt kasta mig in på mitt ämne.

Likasom det finnes en god kopp kaffe, så finnes det också en dålig. Jag tar mig friheten att skildra den senare först.

Det är sommar och klockan lider mot fem. I stora rotundan i trädgården står kaffebordet dukadt, tjugu à trettio koppar i väldig cirkel, och i midten tronar den ärevördiga silfverkannan, full ända ut i pipen och flankerad af gräddsnipor, sockerskålar och nysilfverkorgar, rågade af allehanda sorter kaffebröd. Det är främmande, förstas, det hörs nog på beskrifningen, och gästerna ha just nu börjat att segla in i rotundan, där den fryntliga värdinnan redan är i full fart med att fylla de trettio kopparne ur den rykande kannan.

Det går inte så fort med att få alla fruarna och fröknarna ned på gungbräderna kring bordet, ty många af dem stå ännu kvar ute på sandgången, sysselsatta med hvarjehanda nojs, men omsider — just som det slutar att ryka ur kopparne — ha dock alla kommit till ro, sedan ett par »skickebud» af husets söner varit inne i

salen och hämtat några rottingsstolar att komplettera sittplatserna med.

»Var nu så goda, käraste vänner, snälla ni» — höres värdinnans vänligt persvaderande stämma, och efter litet krusande gästerna emellan börja de första sockerbitarne att dyka ned i kopparne.

Men inte går det fort, inte. Och när sockret är expedieradt, kommer turen till grädden, som i sakta mak skall vandra laget rundt, och se'n till doppet, och det är det mest tidsödande af alltihopa.

När turen äntligen kommer till mig — ty såsom herre måste jag naturligtvis vänta, tills alla damerna hunnit servera sig, och därom är intet ondt att säga — är kaffet i koppen bra kallt. Och när jag väl fått allt tillblandadt, kan jag inte få tag i brödkorgarne, ty dem har värdinnan nu återigen gripit, en i hvardera handen. Hon är nu som bäst i farten med att bära dem omkring bland damerna, änskönt dessa allesamman sitta med knäna fulla af skorpor och pepparkakor och »ess», och hon trugar och ber så bevekligt, att de skola ta för sig, och undrar, nästan misslynt, om »inte det smakar».

Omsider sätter hon korgarne tillbaka på bordet, och nu kan jag förse mig. Jag håller i handen en liten kopp ljumt kaffe, i hvilken sockerbiten envist vägrar att smälta, och som jag nu en gång för alla är slagen till en slant, så får jag såsom »dopp» naturligtvis fått i ett stycke sockerkaka — den fatalaste, enfaldigaste, mest intetsägande af alla kakor. Jag drager mig artigt baklänges mot bersåns ingång med mitt rof. Så fort jag doppar min kaka i koppen, försvinner den bums — ej ett spår af den; ty hvem skulle i den gröt, som numera fyller min kopp, kunna igenkänna den nyss så vackra kakan med dess snitsiga fasoner af hvitt socker på öfre kanten?

Protester vore oartigt att komma med. Jag gör som alla de andra, jag äter min kalla gröt och får i sista skedbladet hälften af sockerbiten, som trofast väntat på mig ända tills nu.

Hvad jag gärna skulle vilja ha en påtår just nu för att få bort kylan och sockersmaken och förargelsen. Men därom kan ännu ej på länge blifva tal. Fruarna, som dock började i så god tid, ha ännu icke hunnit halfvägs med sitt kaffe, och här duger inte annat än tåligt vänta. —

Detta var historien om den dåliga kaffekoppen. Värdinnan är dock utan skuld, och jag vet sannerligen inte, hur man skulle kunna finna något botemedel härvidlag.

Nu till historien om den goda.

När jag kommer hem vid frukostdags från min förrättning, så står min stora, hederliga, blårosiga kaffekopp och myser åt mig på bordet. Och där bredvid står kaffekannen — nej, hvad säger jag, kaffepumpen — i sitt bleckfodral, och jag vill lofva, att det kaffet är något till varmt! Tre sockerbitar lägger jag i koppen, och se'n håller jag kaffet på och rör om: efter tio sekunder finns ej spår af någon sockerbit, ej så så mycket som så en gång. Därpå kommer ordningen till grädden. Det måste vara rätt mycket sådan, ty svartbrunt kaffe är min fasa. Gult skall det vara, när blandningen är färdig, guldgult, stötande i ljusbrunt, och framför allt varmt!

Inte för att någon människa dricker glödhett kaffe, men värmen behöfs så väl från början, för att den må kunna förnimmas ännu i den sista klunken. Det är nämligen som så, att varmt kaffe efter behag kan afkylas, blott man ger sig till tåls, men kallt kaffe blir aldrig varmt, om man än väntar aldrig så länge.

Hvad en sådan där skön frukostkopp smakar bra och hvad den »lifvar själen», och hvad den gör en belåten hela dagen, ända tills eftermiddagskoppen vid 5-tiden kommer med ny lugnad och ny trefnad!

Att dricka kaffe genast efter middagen kan nog gå an, n. b. om man ätit festmiddag med många rätter och vin, men som sådant hör till undantagen i mitt på mera kalkborgerlig fot inrättade hushåll, så föredrager jag i hvardagslag afgjordt kaffe »med dopp» vid 5-tiden, ett par tre timmar efter middagen; och det göra också alla hederliga människor, med hvilka jag har nöjet vara bekant.

Det skall vara »doppekopp» med skorpor och pepparkakor — sådana där sköna pepparkakor, som äro hårda som glas och brista i tu med en skarp smäll, när man bryter af dem på midten.

Om kaffet är starkt eller svagt, synes mig ej ha så synnerligt mycket att betyda. Starkt kaffe blir dock ofta bäskt, och bäskheten förhöjer ej effekten. Men hur som helst, klart måste det

vara, ty jag vet ingen bedröfligare syn, än att, när man slutat att röra om sockret och grädden, millioner svarta korn börja med aldrig sinande energi dyka upp ur hvirflarne för att troget följa med under inmundigandet, sked för sked, och till sist ligga som en kaviarliknande bottensats på botten af koppen.

Hvad slutligen själfva kaffebönan beträffar, så kan jag just icke påstå, att jag är någon kännare. Den dyraste och förtärligaste böna lämnar i mitt tycke ej så godt kaffe som den enklare och billigare, om nämligen det förra kaffet är bäskt eller starkt eller grumligt och det senare klart, varmt och mildt.

Om värdshuskaffe i allmänhet gitter jag ej ens tala. Det är en hemskt sur dekokt, som förvandlas till en stinkande röra, då den kommer i intim beröring med den tunna, blåsura mjölk, som på restauranter upphöjes till rang, heder och värdighet af grädde. Kaffegrädde skall vara söt och tjock, alltså äkta. Och man bör ej hålla i allt för sparsamt.

Detta var nu, kära läsare, några af mina funderingar öfver en kopp kaffe. Dig och hvem som helst dock obetaget att hysa och äfven göra propaganda för de mest diametralt motsatta åsikter. Men mig omvänder du ej så lätt!

Arco.

Hugnande vårbrud angående vår kronprinsessas hälsotillstånd börja nu inflyta från södern. Enligt senaste telegram från Rom har en tydlig förbättring inträdt. Hon har de senaste dagarna kunnat företaga kortare promenader i vagn. Sommarväder råder nu därnere.

Småfåglarnes skydd. Styrelsen för Sv. allm. kvinnoföreningen till djurens skydd utsände under våren 1897 ett upprop till Sveriges kvinnor med uppmaning: att icke köpa vare sig uppstoppade fåglar eller fjädrar af sådana fåglar, hvilka icke för matnyttiga ändamål ändock måst uppoffras; att icke köpa eller servera kramsfågel och så vidt möjligt icke heller snarad fågel, hvilken senare vanligen underkastas en långvarig och pinsam döds kamp samt själfdött, och hvars kött i sådant fall blifvit mindre smakligt och dessutom ohälsosamt att förtära; att icke genom uppköp af i frihet födda fåglar uppmuntra till fåglarnes fångande samt att förmana barn att icke förstöra fåglarnas bon, ägg eller ungar.

Detta upprop har i tusental ex. utsändts till mera framstående och kända kvinnor inom Sveriges land, och h. m:t drottningen har behagat uttala ett varmt intresse för kvinnoföreningens verksamhet till småfåglarnes skydd, hvilket säkerligen betydligt bidragit till det resultat, som vunnits, i det att åtskilliga tusental kvinnor visat sina sympatier för saken genom att teckna sina namn å för ändamålet utsända listor.

Styrelsen anhåller med anledning af ofvan angifna förhållanden att till alla dem, som medverkat till den goda sakens framgång, synnerligen genom insamlande af ett större antal namn, få uttala sin varma tacksamhet. I sammanhang härmed får styrelsen tillika uppmana alla för saken intresserade att icke förtrötts i arbetet, utan alltjämt därmed fortfara, samt tillika vänligen anhålla, att alla de personer, hvilka ännu icke återsändt till dem utskickade listor, måtte snarast möjligt göra detta.

«Familjemeddelanden».

Under rubriken »Familjemeddelanden» ha vi anslagit en bestämd plats på andra sidan i vår anonsbilaga för s. k. legala annonser och för dem fastställt ett pris, som rätt mycket understiger vårt annars beräknade annonspris, eller för födelse-, för lofnings- och vigselannons kr. 1: 50 och för dödsannons inom ram kr. 5: — ett pris som måste betraktas som synnerligen mode-

rat, då hänsyn tages till vår upplagas ovanliga storlek och den jämna och utbredda spridning till ännu äfvidandets därigenom erhåller.

Redaktionen af Idun.

Kongl. operan gaf äfven i år sin sedvanliga påskdagskonsert, hvilken denna gång upptog ett så gigantiskt nummer ur Beethovens nionde symfoni. Genialisk i hela sin anläggning och utgörande ett af de märkligaste alster inom tonkonsten kan denna symfoni med dess mäktiga körfinal ej undgå att göra det allra djupaste intryck. Utförandet var väl ej alldeles utan brister — det ställer ock i vissa fall nästan öfvermänskliga fordringar på de utförande — men det var på det hela taget värdt lifligt erkännande. Förste hofkapellmästaren Nordqvist fick efter hvarje sats emottaga publikens hyllning.

Konserten inleddes med Beethovens praktiska Coriolanus-uvertyr, och till mellannummer gafs Bruchs violinkonsert i g-moll, i hvilken violinstämman utfördes af fröken *Sigrid Lindberg* på ett sätt, som visade, att den unga konstnärinnan tagit ett betydande steg framåt, sedan hon senast lät höra sig här. — Konserten bevestades af en fulltalig publik.

— *Gerhard Grim*, Tor Hedbergs tankedigra och på skönheter rika drama, uppfördes skärtorsdagen å k. operan på föranstaltande af hr *Emil Hillberg* samt till förmån för de kungliga teaterns pensionsinrättning. Den dramatiska dikten, som väl ursprungligen ej varit afsedd att uppföras på scenen, visade sig dock äfven i detta fall kunna fångla åskådarnas. Hr *Emil Hillberg* hade i titelrollen flere förträffliga pointer, men lyckades dock ej så, som man skulle hafva väntat. Hans son, hr *Gösta Hillberg*, visade som den 15-årige ynglingen Artus, att han gått i god skola. Röst och uttalen behöfva dock ännu ansas. Hr *Svennberg* och *G. Ranft* fyllde godt ett par mindre roller. Segerns krans för aftonen hemfördes emellertid obestridd af fru *Sandell*, hvilken som Sagnil skapade en bild, som torde få räknas till det bästa, som någon svensk skådespelerska på många år åstadkommit. Det är sannerligen förvånande, att Dramatiska teatern, vid hvars scen fru S. är fäst, har så liten användning för denna framstående förmåga. Vi hoppas emellertid, att skärtorsdagens föreställning skall ha öppnat ögonen på vederbörande i detta hänseende. — Stycket skulle gifvas endast denna gång. Föreställningen bevestades af en utvald literär och konstnärlig publik, hvilken ägnade de utprädnade sin hyllning. Men naturligtvis var det särskildt fru *Sandell* och författaren, som voro föremål härför.

— Fru *Ellen Gulbranson* började på onsdagen sitt gästspel i »Valkyrian». Vi återkomma.

Södra teatern bjuder från i tisdagskväll — med glad oförfäran — ännu en gång på ett operettprogram. Den musikaliska sidan af experimentet kunna vi lämna därhän med minst lika suverän nonchalans som teatern själf. Åtnöjom oss således med att konstatera, det de dramatiska möjligheterna i den verkliga ganska tokroliga libretton tillvaratagas med en oförvägenhet, som äfven åt detta håll afväpnar all kritik. Så oförfalskad god vilja är sannerligen sin penning värd, och när den därtill genomglimtas af fröken *Ohlssons* vackraste leenden; hr *Barcklinds* tre smorzdotoner, hr *Bergströms* skeppartväsakerhet, fröken *Lunds* tuschsvartaste ögon och hr *Lamberts* allra magraste idiotlösben, får den nästan en lyftning till hederlig Södertradition. Tradition? — ja, det är sant: Södra teatern är för närvarande den enda af hufvudstadens scener som har sitt spelsätt för sig. Och detta redan är mycket nog! Därför gå vi också gärna dit — ibland — och därför komma vi äfven alla att så småningom se Ordonneaus och Rogers vädevill »Hvita hästen». Tråkigare kan man nyttja sin kväll, men för visso icke oförargligare.

Matiné gafs påskdagen i Musikaliska akademien af kammarmusikus *F. Sörensen*. Hr S. förtjänar särskildt tack, för det han åter låtit det vackra instrumentet *viola d'amour* komma till heders. Han utförde å detsamma med fin smak ett par nummer, det ena komponerat af honom själf som romans för baryton och *viola d'amour*. Förträffligt

biträde å matiné lämnades af fruarna *Math. Lindén* och *Dagmar Möller*, fröknarna *Hulting* och *Åhlander*, operasångarna *Lundqvist* och *Forsell* samt konsertmästarna *Zetterqvist* och *Aulin*. Publikén var talrik och intresserad.

Musikföreningen gifver sin 50-de konsert instundande tisdag, då Händels oratorium »*Jefta*» utföres med biträde af grefvinna *Math. Taube*, fru *Edling*, hr *Lundqvist* och *Salomon Smith* samt k. hofkapellet.

Thérèse.

Skiss för Idun af Thore Blanche.

Det var min vän, Anton Wallén, en ännu ung man, gift och far till flere barn, men med förmåga att tänka på andra än sig själf och sin familj och med blick för smådrag i lifvet, som berättade följande historia:

»Under mina pojkar gick jag i en danskola på Ladugårdslandet — om du ännu kan erinna dig det namnet på det nuvarande Östermalm — som hölls af en gammal fröken von Tieck. Det var naturligtvis af tvång, som jag gick dit. Allt det nyttiga, som en pojke får lära sig och som han kan ha gagn af, måste han tvingas till; odygd lär han sig själf. Och dessa dansskolor äro verkligen bra. De sätta pli på en, lära en att föra sig och att umgås med det motsatta könet. Och dessutom, hvad mig beträffar — det var som förträfflig valsör, som jag eröfrade min hustrus hjärta.

»Det var emellertid icke om henne, jag skulle tala, utan om en annan flicka. Jag gjorde bekantskap med henne i ofvannämnda dansskola, och jag hälsar på henne ännu i dag.

»Hon hette Thérèse, endast Thérèse — det är tillräckligt för ett barn.

»Har du gifvit närmare akt på fjorton, femton års flickor — i slynåldern, som man kallar det? De äro merendels gängliga, taniga, med smala handlofvar, långa smala fötter, tunna om bröstet som kalffvar. Men akta dig för att skratta åt deras utseende: om några år skulle du vilja gifva allt hvad du har för att få omfatta dem.

»Något sådant behöfde man emellertid icke befara med Thérèse. Det var icke nog med att hon var ful; det var tydligt, att hon också skulle förblifva det. Och hon hade till på köpet ett fel på högra benet, som gjorde henne alldeles omöjlig. Hon haltade. Det var icke mycket, men i sådana fall är ungdomen lika skarpsynt som obarmhärtig. Hon haltade! Det var nog.

»Och dessutom — Thérèse var en enklare flicka. Jag vet icke hur vi andra, hvilka pappor voro tjänstemän, grossörer, handlande, mer eller mindre godt folk, fått reda på den saken, men — jag upprepar det ännu en gång — barn äro skarpsynta. Kanske att hennes svarta klädning var för enkel, att hennes händer voro för stora, att hennes skor icke voro lika fina som de andra flickornas. Hvad vet jag? Sådant där är genomgående. Det är en klasskillnad.

»Med ett ord: vi voro ganska elaka mot den stackars Thérèse. Hon fick vara för sig själf och satt för det mesta i ett hörn af salen och såg på, hur vi dansade. Och då lärarinnan tvang henne fram på golvet, skrattade vi högt. Den stackars flickan blef blodröd och bar sig ännu mera förvirradt och tafatt åt.

»Hvarför kom hon då egentligen till dessa danslektioner, som hon tydligen icke passade för? Det är svårt att säga. Kanske hon hade en öm och omtänksam mor, som var bekymrad öfver sin dotters utseende och som gjort en kännbar uppoffring genom att låta henne gå i dansskola för att lära sig hållning och att föra sig. Och så märkvärdigt det än förefaller — men det roade henne själf. Hon såg så intresserad ut, där hon satt i sin vrå, hennes ögon strålade och hon skrattade lika hjärtligt som vi.

»Men en kväll gick elakheten för långt. Barn ha inga känslor; de äro grymma som små vildar. En af flickorna tog sig för att härma henne, hennes hängande armar, det ängsliga utseendet, det obetydliga, men olyckliga linkandet på högra benet. Det såg så komiskt ut, och vi brusto i skratt allesammans, ty den lilla apan hade en viss talang att härma efter. Till och med den gamla fröken skrattade.

»Thérèse satt stilla i sitt hörn. Hon var hvit i ansiktet som kakelugnen. Plötsligt brast hon ut i en häftig snyftning och sprang på dörren.

»Allmän uppståndelse. Flickorna fortforo att skratta; gossarne sågo en smula skamsna ut.

»Men jag, jag sprang efter henne ut i tamburen. Jag vet icke, hvad som kom åt mig, hvilken känsla, som plötsligt fick makt med mig, men jag kände mig riktigt som en liten hjälte.

»Jag fick tag i henne, där hon, snyftande som om hennes hjärta velat brista, stod och letade efter sin kappa för att gå.

»Några ögonblick därefter hade jag släpat henne med mig in igen och jag dansade en hel dans med henne, endast med henne. Mina ögon gnistrade, blodet brann i mina ådror. Om någon gjort en min, så hade jag rusat på honom. Men ingen låtsade, som om något förefallit. Ah, barn sakna visserligen känslor, men de förstå en vacker handling! Därför — tala icke med dem, resonnera aldrig, utan visa dem, gif dem exempel!

»Från den dagen var jag ofta Thérèse' kavaljer. Det var för öfrigt slut med hennes prøfvotid: litet hvar var vänlig mot henne.

»Det dröjde några år, innan jag återsåg Thérèse. Hvar och en går sin väg.

»Men en dag såg jag henne på gatan. Jag kände genast igen henne. Hon var sig alldeles lik, större, men icke vackrare. Jag hälsade på henne i förbigående, litet värslöst som en ung herre på nitton år gör, då han har några glada kamrater i sällskap.

»En af dem sade: — »Det var katten, hvad det där långa spöket rodnade, då du hälsade på henne!»

»Jag vände mig skrattande om. Thérèse hade stannat vid ett butikfönster och såg efter oss. Då hon märkte, att jag gaf akt på henne, fick hon brådtom och fortsatte sin väg.

»Ett par år därefter — jag var då en ung kontorist vid början af min affärsbana — gjorde jag bekantskap med unge *Dellyik*, son till juveleraren. Vi blefvo mycket goda vänner, vi rodde tillsammans, velocipeden hade då ännu icke kommit i gång och roddsporten stod i sitt flor, vi lärde oss att spela vira om kvällarne, vi voro

Väggohyra, Mal och Bakterier utrotas af Aktiebolaget Desinfection

i rum, fartyg o. bostäder, allt på stället — utan bortförande af möbler.
Rikstel. 34. — Kontor: 11 A. Vestra Trädgårdsg. 11 A. — Allm. Tel. 7494.

CARLES fullt jämförliga med de engelska, få hos de flesta specialhand- **FÖRSÖKI** lare i huvudstaden.
C. W. SCHUMACHER Kongl. hofleverantör. — 17 Norrlandsgatan 17, Stockholm.
SPISBRÖD, många sorter. Försändes öfver hela riket. Begär prisKurant

ute tillsammans. Kort och godt: vi voro vänner och jag gick ofta in i deras butik vid Regeringsgatan.

»Då jag en kväll efter kontorstidens slut kom in i affären — hvem ser jag, om icke Thérèse? Hon hade kommit dit som biträde. Hon såg mig icke genast. Det var nämligen dagarna före jul och fullt med folk i butiken. Jag, som endast ville hämta unge Dellvik, nickade åt honom och väntade på, att han skulle blifva ledig.

»Nu fick hon ögonen på mig. Hennes bleka ansikte blef plötsligt blodrött och den nyss så snabba och säkra expeditionen började lämna rum för anmärkningar. Hon fumlade med fingrarna, gaf förvirrade och orediga svar och fick snubbor af principalen.

»Då vi lämnade butiken, sade min vän: — »Farsgubben var arg i kväll, men jag vet inte, hvad som helt hastigt kom åt fröken Berggren. Det är annars det bästa biträde, vi någonsin haft!»

»Från den dagen träffade jag henne ofta och jag skämtade och pratade med henne många gånger. Det var samma Thérèse som i dansskolan, blyg, ful, men med de mildaste, snällaste ögon. Hennes haltande märktes numera nästan icke alls; det hade hon tydligen arbetat bort.

»Så kommo Dellvik och jag in i olika umgängeskretsar och vi träffades mera sällan. Jag hälsade på Thérèse några gånger, då jag gick förbi på gatan och såg henne i fönstret. Hon blef alltid lika röd. Det var, som om hennes blod legat och väntat på mig för att som en enda stark våg stiga upp i ansiktet. Jag tyckte, att det var lustigt, och det smickrade min egen-

kärlek. Jag förstod nog, att jag gjort ett visst intryck på henne, men, fullständigt oberörd som jag själf var, reflekterade jag icke mycket däröfver. Det smickrade min fåfänga — det var allt.

»Det var först, då jag själf blifvit kär, som jag förstod, hur allvarligt det var. Men jag bar mig också oförlätligt tanklöst åt mot den stackars flickan.

»Det var den dagen, då min fästmö och jag skulle ut och köpa förlöfningsringar. Utan att tänka därpå, af gammal vana, föreslog jag, att vi skulle gå till Dellvik och det var först, då vi glada och strålande trädde in genom dörren, som jag insåg min obetänksamhet. Men jag visste ju icke heller någonting med säkerhet — förr än då. Det kom som ett åskslag. Den stackars flickan kunde icke behärska sig.

»Thérèse var ensam i butiken. Vid vårt inträde reste hon sig upp bakom disken med sitt vanliga tjänstvilliga småleende. Men då hon kände igen mig, blef hon stående som en staty, hvit som den, orörlig som den. Hon hade tydligen genast förstått situationen.

»Hvad mig beträffar kände jag mig som en piskad hund. Jag hade helst velat taga min fästmö i handen och utan förklaring springa på dörren. Jag kände, hur blodet rusade till mitt ansikte, och jag stod där stammande, förvirrad, skamsen som en brottsling, tagen på bar gärning.

»Men min lilla fästmö, som icke begrep någonting, knuffade mig sakta i sidan och sade: — »Nå, Anton då!» Hon tog mitt beteende såsom idel blyghet — naturligtvis!

»Lyckligtvis svimmade också Thérèse. Hon släppte sitt tag i disken och sjönk utan ett ljud till golvet. Jag måste springa efter vatten, det blef uppståndelse, ett af biträdena kom ut från det inre rummet, vi buro den afsvimmade dit in, och det hela erhöi en fullt naturlig förklaring. Fröken Berggren var klen och hade öfveranstängt sig.

»Efter den betan gick jag icke på flere år till Dellvik; jag gick till och med icke förbi på gatan. Det var, som om jag begått något brott där och jag undvek platsen, där det ägt rum.

»Det dröjde många år, innan jag återsåg Thérèse. Jag visste, att hon lämnat Dellvik och förestod en mindre guldsmedsaffär, och af tidningarna såg jag, att hon slutligen gift sig med innehafvaren därpå, som förmodligen var en förståndig karl och lärt sig att sätta värde på sitt biträde.

»Under de sista åren har jag hälsat på henne flere gånger ute på gatan, någon gång på teatern eller på en restaurant. Hon har blifvit fet och ser frisk och belåten ut. Men för hvarje gång, hon ser mig, rodnar hon, gamla människan, som en ung flicka!»

Innehållsförteckning:

Elisabeth Wachtmeister, född von Platen; af L. S. (Med porträtt.) — Visa; af Ernst Högman. — Om kvinnlig hemslöjd; några tankar om dess värde och befrämjande af Hedvig Holmström. — Nu gick det an; af Steffen. — Våra läsarinns särskilda uppmärksamhet. — »Mödrar emellan». III: Kärlek och björkris; af Ida. IV: Små plantor; af E. — Skaldernas kvinnor; små studier af Emil Linders. XI: Verner von Heidenstam. — En kopp kaffe; af Arco. — Ur notisboken. — Teater och musik. — Thérèse; skiss för Idun af Thore Blanche. — Tidsfördrif

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

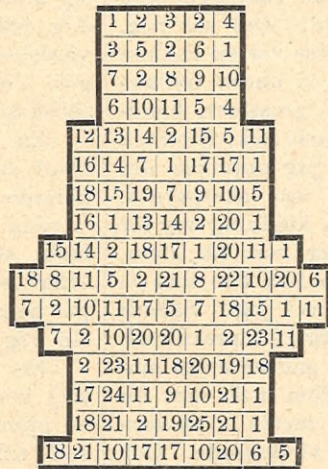
Jag kommer som en gammal vän,
Hvart år uppå en »titt»;
Välkommen eller ej — lik' godt!
Man blir mig dock ej kvitt!
I pälsverk klädd ibland jag gör
Mitt intåg, men också
Med krans af sippor i mitt hår
På lösta böljor blå.
Jag nyckfull är, så säger man —
Det är mitt lynnes drag —
Ty jag kan gråta, jag kan le,
Och det på samma dag.
Men bättre det än mulen gå,
Som mången har för sed;
Ja, ibland egna syskons rad
Väl så'na finnas med.
Min kappsäck den är ganska lätt,
Men låt oss se ändå,
Om ej diverse smått och godt
Därur vi kunna få.

Hvem stod vid dammens brädd och såg
Sin bild uti dess vatten?
Hvad pojken fick, när uti fejd
Han låg med ilska katten;
Att för sin smärta uttryck få
En lindring var att göra då.
Hvad stryker iskall öfver hed
I mörka vinternatten?
För sångare ett välkänt namn,
Ett minne blott numera.
Benämning på kinesisk stad,
Ja, som jag tror, på flera.
Hvad reser sig mot molnen opp?
En, som har både rot och topp.

Ett mått på jord och lera.
En börsterm. Hvad är tvänne skor?
En skyddad plats för rågen.
Ett namn mest hördt i Österland,
Men äfven här hos oss ibland.
Ett skydd mot vreda vågen.
Hvad brukar den som brådtom har?
Ett tillbehör till bågen.
Ett ord för den som stolt ser ut.
En sydländsk nyckelharpa.
Ett sätt att skärpa dålig syn.
Af hvad finns många uti byn,
Och därtill ganska skarpa.
Nu är vår kappsäck säkert tömd,
Nej, persisk stad vi finna gömd
Uti ett hörn därinne.
Se'n slå vi locket till med fart
Och känna oss — det är ju klart —
Rätt glada i vårt sinne.

Sibylla.

Aritmogryf.

Alla orden beteckna postanstalter inom Sverige, och äro de rätt lösta, bilda bokstäfverna i den lodräta mellersta radens rutor, lästa

Springaregäta.

	ve	kom	hvälf	på	slag	rät	
att	va	för	vi	ra	på	ver	för
ta	lag	bätt	ma	scm	ta	själt	det
att	slag	att	att	för	bät	de	hvälf
be	värld	i	en	det	va	oss	tre
dock	värld	rät	en	ju	bi	man	bland
ta	oss	man	bäs	slag	ej	blir	vi
	ta	för	är	för	mer	ser	

B—g.

uppifrån och ned, en konungs valspråk.
G. R.

13) flod, ämbar, skratta, köping,
14) klister, dryck.

Moster Lisa.

Geografisk paragramgäta.

Om nedanstående ord utbytas mot andra af närsläktad eller motsatt betydelse, så erhållas fjorton nya ord, hvilkas begynnelsebokstäfver bilda namnet på en europeisk stad.

- 1) handel, gran, strand,
- 2) äfven, ni,
- 3) ost, kilo,
- 4) turk, pass,
- 5) få, urna, kaffe, byggnad,
- 6) pil, gräter,
- 7) begagnad, täppa,
- 8) emedan, strid, sträf,
- 9) ut, tar, hustru, haf,
- 10) nedan, palats,
- 11) men, sten,
- 12) kula, tidig,

Lösningar.

Logogryfen: Påskägg: skägg, spä, skåp, påg, påsk, gäs, å, ås, såg, så, påk, på, äge, gå.
 Ifyllningsgätan: Gömdt är icke glömdt: 1) Georg, 2) löfte, 3) Gimle, 4) glada, 5) idiot, 6) måbär, 7) Rörås, 8) sirap, 9) Ceres, 10) skare, 11) Greta, 12) grogg, 13) ny-mil, 14) julöl, 15) Pamir, 16) edikt, 17) topas.
 Inkapslade namn: Sego, Annan, Min, Minsk, Iladé, Osel, Selle, Longford, Oman, Var, Athen, Pera, Östersund, Bar, Aral, Arvika, Stade, Deal, Oje, Eno, Rom, Rade, Ostero le, Exeter, Tessin, Persien, Nérac, Kent, Varna, Kars, Oste, Grekl-nd, Dean, Annan, Tübingen, Vik, Sedan, Vardö, Åre, Danmark, Duero, Andra, Jämtland, Samarkand.
 Vokalförändringsgätan: resa, risa, Rosa, rysa, rusa.